

## ZAVIČAJNOST I KNJIGE KOJE ADOLESCENTI VOLE ČITATI

dr. sc. Snježana Dimzov

izv. prof. dr. sc. Ivana Batarelo Kokić

Filozofski fakultet u Splitu

[zana@ffst.hr](mailto:zana@ffst.hr)

[batarelo@ffst.hr](mailto:batarelo@ffst.hr)

### Sažetak

*Zavičajne teme mogu se pronaći u različitim znanstvenim disciplinama, a najčešće su u književnim tekstovima u kojima autori koriste diskurs djetinjstva kako bi čitateljima pružili sliku podneblja iz kojega su potekli, načina života, običaja te jezičnih i drugih posebnosti. Cilj je projekta „Boys reading“, čiji je voditelj Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, uključivanje čitanja u svakodnevni život dječaka u dobi od 11 do 15 godina. U sklopu projekta provedeno je istraživanje čitateljskih ponašanja dječaka u sedam europskih zemalja (Austrija, Cipar, Grčka, Hrvatska, Portugal, Poljska i Rumunjska), pri čemu je za svaku od zemalja sudionica sastavljen popis naslova knjiga koje dječaci smatraju najprivlačnijima za čitanje. Ovaj rad pokazat će koliko su zavičajne teme zastupljene u knjigama koje zadovoljavaju potrebe i interese dječaka u navedenim europskim zemljama.*

### Uvod

Zavičajne teme čest su motiv u književnim tekstovima u kojima autori koriste diskurs djetinjstva kako bi čitateljima pružili sliku podneblja iz kojega su potekli, načina života, običaja te jezičnih i drugih posebnosti. U promišljanju o načinu uključivanja čitanja u svakodnevni život dječaka, a u sklopu *Erasmus plus* projekta *Boys reading*, proučavane su i kategorije tekstova koje su popularne među dječacima rane adolescencije dobi. U ovom radu dan je poseban osvrt na zastupljenost lokalnih i zavičajnih tema u knjigama koje zadovoljavaju potrebe i interese dječaka. Pri tome je važno navesti da je zavičajnu književnost moguće odrediti na osnovi tematske pripadnosti djela, ali i prema pripadnosti rodnom kraju autora (Benjak i Ljubešić, 2013). Također, korištenje zavičajnih tema potrebno je sagledavati kao značajan korak prema upoznavanju opće nacionalne i svjetske kulture, budući da svijest o vlastitoj kulturi i kulturi svoje uže sredine olakšava usvajanje opće kulture (Težak, 1984).

### Uključivanje čitanja u svakodnevni život dječaka

Projekt *Boys Reading* proveden je od 2014. do 2016. godine u sklopu programa *Erasmus plus*, pod voditeljstvom Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Partneri

u projektu bila su sveučilišta i istraživački instituti iz Austrije, Cipra, Grčke, Poljske, Portugala i Rumunjske.

Cilj projekta *Boys reading* (2016) bio je uključivanje čitanja u svakodnevni život dječaka u dobi od 11 do 15 godine. Kako bi se to postiglo, dječacima je omogućeno da sami odlučuju što će čitati u skladu sa svojim potrebama i interesima. Projekt je bio usmjeren na sve sudionike nastavnog procesa, a posebno na nastavnike, osiguravajući smjernice za provedbu nastave koja je usklađena s interesima, potrebama i načinom učenja dječaka, te je predviđeno podjednako uključivanje dječaka i djevojčica u aktivnosti čitanja i pisanja.

Ciljevi projekta *Boys reading* (2016.) bili su:

- Povećanje motivacije i interesa dječaka za čitanje i pisanje s ciljem smanjivanja rod-nih razlika;
- Otvaranje škola prema korištenju privlačnih obrazovnih materijala, uključujući digi-talne materijale, te prilagođavanje čitanja i pisanja pojedinačnim potrebama dječaka;
- Osiguravanje muških uzora koji se vezuju uz čitanje te
- Razvoj inicijativa koje imaju za cilj razvoj jezika na način koji je zabavan i privlačan dječacima adolescentske dobi.

Da bi se ostvarili postavljeni ciljevi, provedeno je istraživanje čitanja kod dječaka koristeći metodu fokusne grupe i intervju s učenicima, nastavnicima, roditeljima, knjižarima i knjižničarima, kao i istraživanje literature. Određeni su program i ak-tivnosti koji će poslužiti poticanju čitanja. Pripremljen je priručnik *Dječaci čitaju* (CAR-DET, 2015, str. 5) koji uključuje:

- Uvod u literaturu za dječake adolescentske dobi
- Prikaz značajnih tekstova za dječake
- Smjernice i ideje za uspješno poticanje čitanja kod dječaka
- Smjernice i ideje za uključivanje literature za dječake u kurikulum
- Primjeri radionica i aktivnosti za poticanje čitanja kod dječaka
- Studije slučaja čitanja kod dječaka.

U području čitalačke pismenosti PISA istraživanja 2015. godine (OECD PISA, 2016) u kojem su sudjelovale 72 zemlje, Republika Hrvatska nalazi se na 31. mjestu (487 bo-dova), što su rezultati značajno niži od prosjeka OECD zemalja. Ispod osnovne razine (razina 2) nalazi se 19,9 % učenika, dok je samo 5,9 % učenika na najvišim razinama (5. i 6. razina). Kao što navodi Dimzov (2003), istraživanja poput PISA-e ukazuju da je bilo kakvo čitanje korisno, čak i ako se radi o stripovima i časopisima. Djeca koja čitaju tu vrstu literature u budućnosti imaju veću šansu da postanu čitatelji nego

djeca koja ništa ne čitaju. Stoga bi se, u funkciji stvaranja čitateljskih navika, mogli koristiti stripovi, časopisi i dnevni tisak koji bi dječake uveli u čitanje. Pristup kojim se u početku uvode lagani tekstovi, nakon čega slijede kompleksniji tekstovi i zadaci, može povećati interes dječaka za čitanje i poboljšati njihove čitalačke sposobnosti.

U mnogim zemljama Europe, pa tako i u Hrvatskoj, čitalačka pismenost bolje je razvijena kod djevojčica nego kod dječaka. Dječaci provode manje vremena u čitanju, pisanju domaćeg rada i istraživanju za potrebe nastave. S druge strane, provode znatno više vremena nego djevojčice igrajući videoigrice, bilo da igraju sami ili online u grupi. Igranje videoigrica ne ugrožava uspjeh u školi, nego razvija neke vještine poput prostorne prosudbe ili sposobnost navigacije kroz web-materijal (OECD, 2015). Izvješće PISA centra ukazuje da postoje jasne razlike u ponašanju između dječaka i djevojčica (OECD, 2015). Dječaci manje svakodnevno čitaju iz užitka, općenito manje uživaju u čitanju, manje čitaju znanstvenu fantastiku i raznovrsne materijale. Čimbenici koji utječu na postizanje dobrih rezultata u čitanju su: uživanje u čitanju, čitanje raznovrsne literature te čitanje znanstvene fantastike. Pravilan odabir tekstova za čitanje vrlo je važan za stvaranje navika čitanja. Ako je tekst prelagan, dječaci će ga smatrati nezahtjevnim ili dosadnim, a ako je pretežak, odustat će od čitanja. Kako se PISA istraživanje ne bavi vrstama sadržaja za čitanje, a sadržaj određuje hoće li dječaci početi čitati neki materijal, jedan je od ciljeva projekta *Boys reading* (2016) prikaz značajnih tekstova za dječake i taj će dio projekta biti prikazan u ovom radu.

### **Najpopularnije knjige za dječake**

Istraživanja ukazuju na potrebu poistovjećivanja dječaka u adolescentskoj dobi sa sadržajem i likovima u književnim djelima, pri čemu poistovjećivanje nije doslovno, nego na način da postoji poveznica, ali i prostor za rast i sazrijevanje kroz uočene razlike (Alsup, 2010). Istraživanje u sklopu projekta *Boys reading* iznjedrilo je popise s 20 najpopularnijih naslova koje čitaju dječaci u Grčkoj, Rumunjskoj, Hrvatskoj, Portugalu, Cipru i Poljskoj. Kao što se navodi u priručniku Dječaci čitaju (CARDET, 2015), u pet od šest zemalja spominje se serijal o *Harryju Potteru* autorice J. K. Rowling. Poljski adolescenti jedini ga nisu stavili na popis, a razlog je taj što smatraju da je knjiga zastarjela. Trilogija *Igre gladi* Suzanne Collins popularna je u pet zemalja, osim u Cipru. Knjige autora Ricka Riordana (spominje se šest naslova) nalaze se na popisima pet zemalja. Na popisima četiri, odnosno tri zemlje nalaze se knjige autora Jeffa Kinneyja i Marka Twaina. Na popisima dvije zemlje su *Mali princ* Antoinea de Saint-Exuperyja, knjige J. R. R. Tolkiena (*Gospodar prstenova* i *Hobbit*), Julesa Verna, Georga R. R. Martina, Christophera Paolinija, *Mali Nikolas* Renéa Goscinnyja, *Atentatorova vjera* Olivera Bowdena, te knjige o Sherlocku Holmesu.

Knjige koje čitaju dječaci adolescentske dobi pripadaju različitim kategorijama, a prema podacima iz provedenog istraživanja (CARDET, 2015) prevladavaju tri kategorije: fantastična proza i znanstvena fantastika, distopija te romani/pripovijetke.

### **Fantastična proza i znanstvena fantastika**

Potkategorija koja je zastupljena u najvećoj mjeri je znanstvena fantastika, najizraženija u Tolkienovim djelima – s elementima srednjovjekovnog stila, bićima iz lokalnih priča i legendi (keltske i slavenske mitologije, mitovi o Arturu i sl.). Fantastična priča je prema Hameršak i Zima (2015) dvodimenzionalna, podijeljena na dvije razine događanja, realnu i fantastičnu, pri čemu je fantastični dio najčešće strukturiran kao prodor fantastike u stvaran, realan svijet, događaji se razmjenjuju na objema razinama u tekstu, a te su razine međusobno ravnopravne. Dok u nekim djelima egzistiraju paralelni svjetovi, koji se u području istraživanja fantastične književnosti nazivaju primarni i sekundarni svijet, Tolkienov *Hobit* u cijelosti je smješten u fantastični svijet. Osim Tolkiena, zastupljeni su i drugi autori znanstvene fantastike: R. R. Martin, A. Sapkowski, J. Flanagan i M. Alberto. Djela znanstvene fantastike imaju iznimno snažan utjecaj na dječju maštu, pri čemu djecu privlače alternativni svjetovi, viteštvo, stilizirani jezik i fantastična bića i likovi, a radnja se temelji na shemama mitova, odnosno legendi. Svemogućí heroji, dvorci, zmajevi i leteće životinje privlače dječju pozornost u ciklusu *Pjesma leda i vatre* R. R. Martina i *Biser zmaja* (Alberto). *Rendžerov učenik* J. Flanagan odводи čitatelje u srednjovjekovlje, u važne misije glavnih junaka. Andrzej Sapkowski u *Husitskoj trilogiji* zanimljivim događajima i obratima, te mitskim likovima privlači mlade. Radnja se temelji na slavenskoj mitologiji i borbi između dobra i zla.

Distopijski romani znanstvene fantastike preneseni na filmsko platno započeli su svoju popularnost serijalom o Harryju Potteru. Uslijedile su ekranizacije i drugih tinejdžerskih romana, od kojih je veliki uspjeh postigao serijal Suzanne Collins, a već prvi dio *Igre gladi: Šojka rugalica* privukao je veliki broj gledatelja. Iz serijala *Kronike iz Narnije* C.S. Lewisa za film su adaptirana tri romana, kao i dva romana temeljena na Percyju Jacksonu Ricka Riordana. Sljedeća je zajednička potkategorija da mnoge knjige izlaze u serijalima. Serijali su popularni među tinejdžerima (*Harry Potter*, *Gregov dnevnik*, *Igre gladi*, *Husitska trilogija*, *Pjesma leda i vatre* te knjige o Sherlocku Holmesu).

Od hrvatskih popularnih naslova ovog žanra izdvajaju se *Priče iz davnine* Ivane Brlić Mažuranić.

## Distopija

Druga važna potkategorija, čiji su najbolji primjer *Igre gladi*, jest distopija. Škapul (2013) navodi da je distopija (grčki: δυσ- – „teško ili loše“ i τόπος – „mjesto, krajo-lik“) slika društva koje se zbog nekog razloga smatra nepoželjnim. To može biti slika društva u kojem vladaju bijedni uvjeti života obilježeni državnom represijom, konstantnim ratnim stanjem, nasiljem, zagađenjem, zarazom i naposljetku nezadovoljstvom i patnjom većine ljudi koji u njemu obitavaju. Jedan od najpoznatijih distopijskih romana je „1984.“ Georgea Orwella. Prema Grozdanić (2015, str. 1), najčešće se termin distopija odnosi na fiktionalna društva smještena u „distopijske manje ili više daleke budućnosti te paralelne svjetove u kojima je čovječanstvo ugroženo, gdje su empatija i humanost zamjetne još samo u tragovima i u kojoj upravo o sazrijevanju i djelovanju mladih junakinja i junaka nerijetko ovisi opstanak ako ne čitavog čovječanstva, a ono svakako odabrane ljudske zajednice te civiliziranosti i ljudskosti u njoj“. Protagonisti ove vrste romana su hrabri junaci, obično u dobi sličnoj čitateljima, pred kojima se nalaze veliki izazovi u kojima trebaju iskazati svoju hrabrost. Dječaci se lakše identificiraju sa svojim vršnjacima. Snažna je prisutnost elemenata horora, kao i nasilja, dok se u pozadini među glavnim protagonistima često razvija ljubavna priča. Premda distopijski romani stranih autora postižu velike uspjehe, u hrvatskoj se prozi oni u većoj mjeri pojavljuju od 2010. godine. Prema Gajinu (2015, str. 42) „romani koji međusobno dijele eksplicitnu opredijeljenost za distopijski ili antiutopijski žanr sa svim nosećim i reprezentativnim obilježjima, pa i klišejima takvoga tipa literature su *Kriza* Velimira Grgića i Marka Mihalinca (2010), *Lomljenje vjetra* Ede Popovića (2011), *Planet Friedman* Josipa Mlakića (2012), *Irbis* Aleksandra Žiljka (2012), *2084: Kuća velikog jada* Ive Balenovića (2012)“. Na popisima najčitanijih knjiga nema hrvatskih distopijskih romana.

## Romani/pripovijetke

Potkategorija romana ili pripovijedaka i detektivskih priča također je zastupljena. Radnja se temelji na zagonetkama, misterijima i istragama (Sherlock Holmes). U ovu kategoriju ubraja se i klasični avanturistički roman (Mark Twain), kao i knjige s elementima europske i svjetske povijesti (*Dnevnik Ane Frank*). Popularni su grafički romani, stripovi i ilustrirane knjige u kojima su ilustracije sastavni dio sadržaja (*Gregov dnevnik*, *Mali Nikolas*, *Mali princ*).

U ovoj potkategoriji nalazi se najviše popularnih hrvatskih romana. To su *Koko i duhovi* Ivana Kušana, *Zaljubljen do ušiju* Mira Gavrana, *Trojica u Trnju* Pavla Pavličića, *Sni-jeg u Splitu* Matka Marušića i *Vidimo se na fejsu* Sanje Pilić. Na popisima popularnih naslova nalazi se i nekoliko popularnoznanstvenih knjiga. Dominira proza, a poezija se pojavljuje na popisima dviju zemalja (Rumunjska i Portugal). Prevladavaju naslovi

prevedeni s engleskog i drugih jezika. Knjige na nacionalnim jezicima, bez prijevoda, uglavnom se pojavljuju u Rumunjskoj i Portugalu. Mnogi su naslovi zahvaljujući svojoj popularnosti preneseni u drugi medij – film, TV serije, videoigre, strip (Tolkien, Collins, Rowling, Martin).

### **Što čitaju dječaci u Hrvatskoj?**

U priručniku *Dječaci čitaju* (CARDET, 2015) navodi se da su dječacima u Hrvatskoj najzanimljivije knjige: *Kronike iz Narnije* C.S. Lewisa, *Harry Potter* J. K. Rowling, *Igre gladi* S. Collins, *Prdoprah doktora Proktora* J. Nesboa, *Hobbit* J. R. R. Tolkiena, *Percy Jackson i olimpijci* R. Riordana, *Gregov dnevnik* J. Kinneyja, *Kod kuće je najgore* E. Kishona, *Dnevnik Ane Frank*, *Ja sam Malala* M. Yousafzai, *Junaci Pavlove ulice* F. Molnara, *Podmornica* J. Dunthornea, *Put oko svijeta za osamdeset dana* J. Vernea i *Doživljaji Huckleberryja Finna* M. Twaina.

Vezano uz temu zavičajnosti, posebno su značajne hrvatske knjige koje su se našle na popisu najpopularnijih knjiga. Navedene knjige su: *Priče iz davnine* Ivane Brlić Mažuranić, *Koko i duhovi* Ivana Kušana, *Zaljubljen do ušiju* Mira Gavrana, *Trojica u Trnju* Pavla Pavičića, *Snijeg u Splitu* Matka Marušića i *Vidimo se na fejsu* Sanje Pilić.

*Priče iz davnine* Ivane Brlić Mažuranić okupljaju bajke nastale na temeljima staroslavenske mitologije i zavičajne usmene književnosti, tj. književnosti ogulinskoga kraja u kojem je spisateljica odrasla i koji je bogatim kulturno-povijesnim naslijeđem potaknuo njezinu maštu. U bajke je autorica utkala legende i predaje svoga djetinjstva, kao i prirodne ljepote svoga zavičaja, poput ljepote rijeke Dobre i Kleka.

*Koko i duhovi* Ivana Kušana jedan je od osam romana u kojima je Koko glavni lik. Ivan Kušan rođen je u Sarajevu, kao šestogodišnjak seli se s roditeljima iz rodnog Sarajeva u Zagreb te je tamo završio sve škole. Pisac je afirmirao zagrebački urbani život. Od *Koka i duhova* nadalje neka opća zagrebačka mjesta, kao što su Heinzelova ulica, Maksimir i Kvaternikov trg, pomažu vođenju radnje i stvaranju općeg ugođaja. K tome je arhitektonski prostor kao oznaka povijesnog i socijalnog konteksta pogotovo važan u filmskoj ekranizaciji (Biškić, 2015).

*Zaljubljen do ušiju* Mira Gavrana ljubavni je roman čija se radnja odvija u Novoj Gradišci i Zagrebu. Miro Gavran rođen je u Gornjoj Trnavi pokraj Nove Gradiške, a nakon završetka srednje škole u Novoj Gradišci otišao je na studij u Zagreb. Gavranovi dječji romani sadrže dosta autobiografskih elemenata, a u mnogima se spominje njegov rodni grad, osnovna škola, prve simpatije i odlazak glavnih likova u Zagreb.

*Trojica u Trnju* pustolovni je roman Pavla Pavličića čiji su glavni junaci tri dječaka. Radnja se odvija u zagrebačkim naseljima Trnje i Dugave, koje je u izgradnji (lijeva i desna obala Save). Pavao Pavličić rođen je u Vukovaru, a u Zagreb je otišao na studij. Autobiografski elementi prisutni su u mnogim njegovim knjigama, osobito oni vezani uz njegovo školovanje i odrastanje.

*Snijeg u Splitu* Matka Marušića autobiografsko je djelo koje se sastoji od 20 kratkih priča. Smješteno je u vrijeme neposredno nakon Drugog svjetskog rata, a opisuje život i pustolovine dječaka Matka. Prikazan je poratni Split u koji su se naselili doseljenici iz Drniša, Imotskog i Sinja u potrazi za boljim životom. Matkova obitelj jedna je od njih.

*Vidimo se na fejsu* Sanje Pilić roman je koji govori o 13-godišnjoj djevojčici Ani. Mjesto radnje ovog romana je Zagreb, odnosno Facebook. Malašić Lazić (2013) navodi da u knjizi ima autobiografskih elemenata jer je sama autorica na Facebooku „prilično aktivna, dopisuje se s mnogim ljudima, a društveni život joj je raznovrsniji nego prije te rado čita razne duhovite komentare i statuse prijatelja“. U početku su joj pomagali sin i kćerina prijateljica, koja joj je otvorila profil.

## **Zaključak**

Komparativno istraživanje najpopularnijih naslova koje čitaju dječaci ukazuje na jake generacijske poveznice mladih u europskom prostoru te činjenicu da zajedničko tržište i suvremene tehnologije osiguravaju istovremeni pristup istim knjigama te knjigama slične kategorije. Uočljiva je dominacija književnosti na engleskom jeziku i činjenica da su navedeni tekstovi univerzalno prihvatljivi suvremenim adolescentima. Kada je riječ o književnosti za dječake u ranoj adolescenciji, istraživanja ukazuju na potrebu poistovjećivanja sa sadržajem i glavnim likovima, a to je mogući razlog zašto su na listama popularnih knjiga i neki hrvatski naslovi. Za neke od zastupljenih tekstova moguće je ustvrditi da imaju jaka obilježja zavičajnosti.

## Literatura

- Alsup, J. (Ed.). (2010). *Young adult literature and adolescent identity across cultures and classrooms: Contexts for the literary lives of teens*. Routledge.
- Benjak, M., Ljubešić, M. (2013). *Od Peruška do otvorenog sustava*. Zagreb: Školska knjiga.
- Biškić, I. (2015). Filmske ekranizacije Lovrakovih i Kušanovih dječjih romana. *Hrvatski*, 1, 9-43.
- Boys reading (2016). *Prikaz projekta*. Dostupno na: <http://www.boysreading.org/>
- CARDET. (2015). *Dječaci čitaju: priručnik*. Nikozija: CARDET. Dostupna na: <http://www.boysreading.org/website-toolkit/Croatia/>
- Dimzov, S. (2003). *Čitateljski interesi i navike djece školske dobi na primjeru Osnovne škole Mertojak u Splitu: diplomski rad*. Osijek: Filozofski fakultet.
- Gajin, I. (2015). Trend distopijskog u suvremenoj hrvatskoj prozi. *Anafora* 2(3), 41-58.
- Grozdanić, J. (2015). Tinejdžerske distopije. *Vijenac*, 544. Dostupno na: <http://www.matica.hr/vijenac/544/Tinejd%C5%BEerske%20distopije/>
- Hameršak, M., Zima, D. (2015). *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam.
- Malašić Lazić, G. (2013). Vidimo se na fejsu! Virtualni svijet književnice Sanje Pilić. *Scena*. Dostupno na: <http://www.scena.hr/kultura/vidimo-se-na-fejsu-virtualni-svijet-knjizevnice-sanje-pilic/>
- OECD (2015). *The ABC of Gender Equality in Education: Aptitude, Behaviour, Confidence. Policies and practices to help boys and girls fulfil their potential*. Paris: OECD. DOI:10.1787/9789264229945-9-en
- OECD PISA (2016). PISA 2015 – rezultati. Dostupno na: <http://pisa.hr/novosti/pisa-2015-rezultati/>
- Škapul, S. (2013). Što je to distopijska fikcija. *Znanost*. Dostupno na: <http://znanost.geek.hr/clanak/distopijska-fikcija/#ixzz49rOxdfs>
- Težak, S. (1984). *Gramatika u osnovnoj školi*. Zagreb: Školska knjiga.

**Snježana Dimzov** rođena je 1971. godine u Splitu, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja 1993. godine stekla je zvanje nastavnice razredne nastave (VI/I) te je položila stručni ispit. Na istom fakultetu upisala je studij doškologovanja i 2000. godine stekla zvanje diplomirane učiteljice (VII/I). Na Filozofskom fakultetu u Osijeku - dislocirani studij u Zadru 2003. godine stekla je zvanje diplomirane knjižničarke i nakon toga je položila stručni ispit. Godine 2015. izabrana je u zvanje više knjižničarke. Na Sveučilištu u Zadru, Odjelu za informacijske znanosti, upisala je poslijediplomski doktorski studij Društvo znanja i prijenos informacija. Doktorsku disertaciju *Uloga sveučilišne knjižnice u digitalnom okruženju s obzirom na informacijsko ponašanje studenata humanističkih znanosti* obranila je 2016. godine. Objavila je dva stručna i četiri znanstvena rada u domaćim i stranim publikacijama, te katalog izdanja FFSt. Sudjelovala je na brojnim domaćim i stranim skupovima, a članica je projektnog tima *Boys reading*. Radila je pet godina kao učiteljica razredne nastave, zatim godinu dana kao školska knjižničarka, a od 2004. godine zaposlena je kao voditeljica knjižnice FFSt. Zainteresirana je za istraživanje informacijskog ponašanja studenata i znanstvenika.

**Ivana Batarelo Kokić** rođena je 1972. godine u Splitu, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završila je 1995. godine studije pedagogije i bibliotekarstva, a 1997. godine i studij društveno-humanističke informatike. Na Arizona State Universityju je 1999. godine magistrirala u području korištenja medija i računala u obrazovanju, a na istom sveučilištu je 2002. godine doktorirala na interdisciplinarnom studiju iz područja kurikuluma i poučavanja. Proteklih 19 godina radi u nastavi na više domaćih i svjetskih sveučilišta, gdje je predavala i predaje kolegije iz područja obrazovnih tehnologija, inkluzivne pedagogije, obrazovanja odraslih, komparativne pedagogije te obrazovnih politika. Autorica je znanstvenih radova iz područja obrazovne tehnologije, informacijske pismenosti, inkluzivnog obrazovanja, metoda obrazovanja budućih nastavnika te cjeloživotnog obrazovanja. Od 2014. do 2016. godine bila je koordinatorica *Erasmus plus* projekta *Boys reading*. Zaposlena je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu u zvanju izvanredne profesorice.